

HET ANTWOORD OP DE MOTIE KANDIDAATSTELLING

Vastgesteld op het congres van 27 april, te Leeuwarden

Zichtbaar, herkenbaar en benaderbaar

Verkiezingen zijn het moment waarop de kiezer het voor het zeggen heeft. Welke partij en wie van de beschikbare kandidaten verdient het vertrouwen? Het winnen van vertrouwen vraagt om inzet. Dit is geen korte verleidingsdans maar komt tot stand na een langdurige inspanning om contact te maken en aandacht te besteden aan het behouden ervan. Het winnen van vertrouwen alleen is niet genoeg. De Partij van de Arbeid moet een relatie aangaan. En dat werkt net als in het echte leven. Je verklaart iemand pas de liefde als je een goed beeld hebt van iemand, als je iets van jezelf herkent in de ander, je de ander beoordeelt als transparant en eerlijk en als je iemand jouw zorgen en de zaken die je belangrijk vindt in het leven toevertrouwt. Om dit te bereiken, investeren we in onze zichtbaarheid, in onze benaderbaarheid en in onze herkenbaarheid. Dat is waar het om draait. Dit vraagt om het maken van keuzes en dit vraagt om het deels anders indelen van het werk.

Onze politici bepalen voor een belangrijk deel het beeld dat de kiezer heeft van de PvdA. Het werk in de politieke arena is essentieel. Zonder politieke lijn zijn we machteloos. Maar we moeten ons ook beseffen dat dit ook een deel van het werk is. Onze politici zijn allereerst volksvertegenwoordigers. Dat betekent dat zij dag in dag uit op hun portefeuille en in de buurt actief contact zoeken met de kiezer en de achterban om ideeën te genereren en te toetsen en ervaringen op te doen. Dat zij ten overstaan van iedereen die zich afvraagt wat er in de politiek gaande is persoonlijk en publiekelijk tekst en uitleg geven. Dat de mensen op de werkvloer en in de bestuurskamer weten wie er namens de PvdA het woord voert over een onderwerp en wie je kunt benaderen voor regionale, lokale of buurtspecifieke vraagstukken. De politiek kan niet elk individu tegemoet komen in zijn of haar wensen. We laten er hoe dan ook geen twijfel over bestaan dat de zorgen en wensen gehoord worden, doorklinken in het debat, dat de PvdA de partij is die weet wat er in de samenleving speelt en dit aan de orde brengt in de politieke arena. Dit maakt onze politici en de PvdA sterker en geloofwaardiger. We moeten dus naar buiten. Daar zijn waar het gebeurt. Dit verwachten we van onze politici.

Inleiding tot het antwoord op de motie kandidaatstelling

Op het congres in Groningen in 2011 werd de motie kandidaatstelling met een meerderheid aan stemmen aangenomen. Hiermee gaf u het partijbestuur de opdracht om, zoals het dictum van de motie luidt, *'in overleg te treden met de afdelingen en gewesten om te komen tot voorstellen die evenwicht brengen tussen centrale regie en decentrale invloed'*.

Allereerst ontvangt u een verantwoording van het proces met daarin de stappen die het partijbestuur met de gewesten en de afdelingen heeft ondernomen om tot de voorstellen te komen. In 2011 heeft het partijbestuur, tijdens een consultatieronde in alle twaalf provincies bijeenkomsten belegd om te spreken met ongeveer 200 verschillende partijgenoten in de afdelingen en de gewesten over de vragen welke ervaringen en adviezen onze partijgenoten hebben en welke oplossingsrichtingen onze partijgenoten voor ogen hebben. De zomer van 2011 is benut om de opbrengst van de twaalf bijeenkomsten te analyseren. In het najaar van 2011 zijn tijdens vier windstrokenbijeenkomsten scenario's doorgenomen die wijzigingen omschreven in het proces en in de structuur van hoe de partij tot een kandidatenlijst komt. Op het congres in januari 2012 is tijdens het wandelgangenprogramma verder gediscussieerd over de gedeelde opvattingen en de voorstellen die breed gedragen zijn in de partij. Niet veel later (april 2012) had het partijbestuur het voorgenomen antwoord op de motie kandidaatstelling geformuleerd. Juist op dat moment viel het kabinet en startte de noodprocedure voor de kandidaatstelling. Het partijbestuur zag deze ontwikkeling als kans om de voorstellen in het voorgenomen antwoord als 'pilot' mee te laten draaien in de kandidaatstellingsprocedure.

Intensieve samenwerking tussen de adviescommissie, de gewesten en de afdelingen was het resultaat. Na de kandidaatstellingsprocedure zijn de gewesten en afdelingen bevraagd over hun ervaringen met de 'pilot aanpassingen' en zijn de voorstellen op basis van de ontvangen adviezen verder bijgesteld. Sinds het begin van het traject is de voortgang meermaals aan de orde geweest tijdens vergaderingen van de Verenigingsraad en het informeel overleg van gewestelijk voorzitters. De reglementencommissie is om advies gevraagd aangaande het al dan niet aanpassen van de statuten

en reglementen. De reglementencommissie heeft aangegeven dat het voorgenomen antwoord voor het overgrote gedeelte niet in strijd is met de huidige statuten en reglementen van de partij. Ofwel gaat het om kwesties die in het verlengde liggen van wat er al geregeld is, of het gaat om uitvoeringskwesties die thuishoren in een profielschets of de wijze waarop het partijbestuur procedures inricht. In een enkel geval leidt een voorgestelde wijziging wel tot het aanpassen van de statuten. Indien een onderdeel leidt tot een wijziging van de statuten wordt dit aangegeven bij het betreffende onderdeel.

Het voorgestelde antwoord op de motie Kandidaatstelling brengt wijzigingen aan op de meest elementaire plekken en momenten van de kandidaatstelling: in de samenstelling van de commissie, bij het aandragen van kandidaten met wie de commissie spreekt, aan de eisen die worden gesteld aan kandidaten, bij het inwinnen van informatie over kandidaten, in de herkenbaarheid van kandidaten binnen de verkiesbare plaatsen en op de lijst als geheel en over de uitvoering van het 'Regio'kamerlidmaatschap door de zittende Kamerleden. Dit zorgt voor het zorgvuldig omgaan met de kwaliteiten, de wensen en de ambities van onze partijgenoten. Dit leidt tot een gevarieerde commissie die wordt bediend met professionele voorselectie van het beschikbaar potentieel en zich zal voeden door partijgenoten die ervaringen hebben met kandidaten en kennis hebben van de steun en de resultaten die iemand in het verleden heeft weten te behalen. Dit leidt tot een kandidatenlijst met grote herkenbaarheid bij de kiezers. Kortom, deze voorstellen resulteren in een proces dat we met elkaar en met vertrouwen tegemoet kunnen gaan.

Het voorgestelde antwoord is niet in 'marmer gebeiteld'. Het vraagt om een verdere inkleuring, onderling vertrouwen en samenwerking, om commitment en de bereidheid om zonedig wijzigingen aan te brengen mocht in de loop van de tijd blijken dat zaken anders en (nog) beter ingericht kunnen worden. Het voorgestelde antwoord is geschreven naar het model zoals de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer (2012) tot stand kwam. De uitwerking is niet één op één toepasbaar voor de EP en de EK. De kandidaatstelling (als proces) en de kandidatenlijst voor de Eerste Kamer en de Europees Parlement zijn immers verschillend (ook van elkaar) in omvang en in dynamiek. Hetgeen voorligt is daarmee het uitgangspunt van het partijbestuur, aan de hand waarvan zij ook de kandidaatstellingen voor de Eerste Kamer en het Europees Parlement zal inrichten.

De voorstellen die wij u voorleggen zijn tot stand gekomen na uitgebreid overleg, zijn 'getest' tijdens een ronde van kandidaatstelling en zijn waar nodig bijgeschaafd op basis van de ervaringen. Daarmee is de tijd rijp om terug te keren naar het congres. Het partijbestuur is ervan overtuigd dat het voorgestelde antwoord op de motie Kandidaatstelling antwoord geeft op de vraag om meer evenwicht tussen centrale regie en decentrale invloed in de totstandkoming van de kandidatenlijst. Het antwoord bestaat uit zeven onderdelen. We slaan de handen ineen met de gewesten en de afdelingen met een gezamenlijk doel: samen zorgen we ervoor dat de Partij van de Arbeid de beste mensen levert voor de beschikbare posities.

Het antwoord op de motie kandidaatstelling bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Het partijbestuur hecht veel waarde aan diversiteit in de verschillende gremia binnen of namens de partij. De regionale spreiding is hier een belangrijk onderdeel van.

Dit houdt in dat:

- de adviescommissie kandidaatstelling bestaat uit partijgenoten met een inhoudelijk en een regionaal profiel. Met een inhoudelijk profiel wordt bedoeld op kennis over bepaalde beleidsterreinen, culturele achtergrond of professionele achtergrond.

Voorwaarden aan de regionaal samengestelde adviescommissie, het commissielid:

- dient te beschikken over een groot regionaal netwerk
- ervaring heeft met het inschatten en beoordelen van mensen
- ruim voldoende tijd heeft om te investeren in de zoektocht, in het voeren van gesprekken en het bijeenkomen met de landelijke commissie
- heeft een sterke band (dan wel dient deze te ontwikkelen) met de provinciale scouting en werving.

Het partijbestuur wil de adviescommissie kandidaatstelling op de volgende wijze samenstellen:

- het partijbestuur treedt in overleg met de gewestelijk voorzitters om te inventariseren welke partijgenoten in de betreffende provincie geschikt zijn om deel te nemen aan de commissie. Op basis van deze gesprekken beslist het partijbestuur wie het meest geschikt zijn om zitting te nemen in de adviescommissie.
- Het partijbestuur zal uiterlijk eind 2013 de voorzitter van de adviescommissie benoemen.

Uiterlijk eind 2014 is de gehele adviescommissie samengesteld.

2. Het partijbestuur slaat in de zoektocht naar talent de handen ineen met de gewesten en de afdelingen. Dit leidt tot een intensieve samenwerking en een gedeelde verantwoordelijkheid.

Voor de uitwerking van dit voorstel, stelt het partijbestuur de volgende voorwaarden voor:

- Het gewest kan voor maximaal drie personen een aanbeveling geven
- Een persoon die in het bezit is van een aanbeveling is verzekerd van een gesprek met de adviescommissie kandidaatstelling
- Het gewestelijk bestuur is verantwoordelijk om dit traject in gang te zetten en ervoor te zorgen dat het advies wordt afgegeven. Zij voert de werkzaamheden die gepaard gaan met de werving, scouting, selectie, gespreksvoering en aanbeveling zelf uit of roept hiervoor een commissie in het leven.
- Er wordt gewerkt volgens een regionaal werving- en selectieplan waarbij ook de afdelingen betrokken worden bij het opstellen, het vaststellen, de uitvoering en de verantwoording. Het werving- en selectieplan wordt door de gewestelijke vergadering goedgekeurd. Het partijbestuur levert het raamwerk/kader waaraan de werving- en selectieplannen moeten voldoen.
- De PB-leden met de portefeuille kandidaatstelling onderhouden in de aanloop naar en na afloop van de kandidaatstelling contact met de gewesten over de vraag naar kandidaten, de voortgang en de uitvoering van het werving- en scoutingsplan. Indien de gestelde voorwaarden en afspraken naar de mening van het partijbestuur in onvoldoende mate worden nageleefd kan het partijbestuur interveniëren.
- De partij zoekt volksvertegenwoordigers van allerlei komaf en pluimage. Om een goed Kamerlid te zijn hoef je geen universitaire titel te hebben. De gewesten worden verzocht om bij het zoeken en aandragen van kandidaten specifiek rekening te houden met een variatie in opleidingsachtergrond, maar natuurlijk ook, zoals in de reglementen van de partij staat verwoord, te streven naar een gelijke vertegenwoordiging qua sekse en naar een evenwichtige spreiding qua leeftijd, regio en diversiteit.

3. Het partijbestuur vindt het van belang dat kandidaten beschikken over regionale binding, regionale betrokkenheid en electorale kracht.

Voor de uitwerking van dit voorstel stelt het partijbestuur de volgende voorwaarden voor:

- Regionale binding en regionale betrokkenheid zijn niet hetzelfde. Binding = gevoelsmatig, door werk, familie, woon- of geboorteplaats. Betrokkenheid = emotioneel, deel uitmaken van, participatie.
- Het partijbestuur geeft opdracht aan de adviescommissie kandidaatstelling om van alle kandidaten de electorale kracht in beeld te krijgen. De adviescommissie dient in haar voorstel de electorale kracht van kandidaten aantoonbaar te maken. Dit geldt zowel voor de totale lijst als voor de individuele kandidaat. (let wel, het behalen van het aantal voorkeursstemmen zal nooit als eenzijdig argument worden gehanteerd waarom iemand wel of niet wordt geplaatst op een kandidatenlijst).
- Voor kandidaten met minder of geringe electorale kracht, regionale binding en regionale betrokkenheid zal de adviescommissie argumenten moeten hebben.

4. Het partijbestuur vindt het belangrijk dat ervaringen met kandidaten worden opgevraagd.

Voor de uitwerking van dit voorstel, stelt het partijbestuur de volgende voorwaarden voor:

- Het partijbestuur geeft de adviescommissieopdracht de mogelijkheid om meer gebruik te maken van de ervaringen met kandidaten, navraag te doen over het functioneren van de kandidaat en zich te laten informeren over de mate waarin de kiezer het vertrouwen in iemand heeft uitgesproken.
- De adviescommissie is in de gelegenheid om inlichtingen in te winnen bij leden van de partij ten aanzien van het optreden van een betreffende kandidaat binnen of namens de partij. De adviescommissie heeft ook de mogelijkheid om referenties in te winnen over kandidaten in functies buiten de partij.

- In de gevallen dat het gaat om het inwinnen van referenties over een kandidaat over het optreden van een kandidaat in functies buiten de partij, draagt de kandidaat de referenten zelf aan en wordt in de gelegenheid gesteld om de referenten te informeren dat met hen contact kan worden opgenomen.

5. Het partijbestuur hecht veel waarde aan regionale spreiding op de kandidatenlijst.

Dit betekent dat:

- alle provincies worden vertegenwoordigd door ten minste één kandidaat bij de verkiesbaar geachte plaatsen op de conceptkandidatenlijst

Voorwaarde is:

- een inspanningsverplichting vanuit de gehele partij om de kwalitatief geschikte kandidaten te vinden

6. Het partijbestuur wil de herkenbaarheid en benaderbaarheid van de kandidatenlijst nog verder vergroten, door over de gehele lijst de ruimte te geven aan kandidaten met een regionaal herkenbaar profiel.

Voor de uitwerking van dit voorstel, stelt het partijbestuur de volgende voorwaarden voor:

- van kandidaten die vanwege de regionale herkenbaarheid op de laatste vijf plaatsen van de kandidatenlijst worden geplaatst, wordt verwacht dat zij bereid zijn een actieve en zichtbare rol in de campagne in te nemen.
- het partijbestuur zal, in samenwerking met de gewesten, actief op zoek gaan naar regionaal herkenbare kandidaten voor de laatste vijf plaatsen van de kandidatenlijst.
- het congres stelt de kandidatenlijst (en ook de vijf verschillende kandidaten per kieskring) vast.
- de wens van sommige kandidaten die op grond van regionale herkenbaarheid onderaan de lijst geplaatst worden om niet een zetel te hoeven innemen als ze met voorkeursstemmen verkozen blijken te zijn, zal worden gerespecteerd.

7. Het partijbestuur vindt het van belang dat Kamerleden zich laten voeden door (ervarings)deskundigen en de achterban.

Het doel van het Regiokamerlidmaatschap is om:

- de afstand tussen Den Haag, de regio en de afdelingen te verkleinen, zowel naar de kiezer als naar de achterban. Het Kamerlid is 'makelaar' tussen de lokale, regionale en landelijke belangen, geeft uitleg over de besluiten en de dilemma's, legt werkbezoeken af en voert campagne in de regio en in de afdelingen.

Voor de uitwerking van dit voorstel, stelt het partijbestuur de volgende voorwaarden voor:

- het partijbestuur vraagt de gewesten om, in afstemming met de (grote) afdelingen, in overleg te gaan met het Kamerlid en afspraken te maken over zijn/haar inzet in de regio.
- het gewestelijk bestuur informeert de gewestelijke vergadering over de gemaakte afspraken.
- de gewesten worden voorafgaand aan de functioneringsgesprekken en eindgesprekken in de gelegenheid gesteld om hun mening te uiten over de uitvoering van de gemaakte afspraken.
- De gewesten baseren hun mening mede op basis van de input die zij heeft ontvangen van de afdelingen. De afdelingen dienen de gewesten te voeden om hiermee goed tot zijn recht te laten komen.
- Het partijbestuur laat de mate van uitvoering en de waardering van het Regiokamerlidmaatschap van invloed zijn op het plaatsen van kandidaten op de conceptkandidatenlijst

Tot slot

Enkele van de voorstellen leiden tot aanpassingen van de statuten en reglementen. Het partijbestuur vraagt het congres om in te stemmen met het voorstel om, naar aanleiding van het vastgestelde antwoord op de motie Kandidaatstelling, de statuten en reglementen daar waar noodzakelijk te wijzigen.

In elk geval één onderdeel van het voorgenomen antwoord op de motie Kandidaatstelling leidt in de huidige constellatie tot een wijziging van de statuten en reglementen. De reglementencommissie heeft in haar advies aangegeven, dat het kunnen inwinnen van inlichtingen en het kunnen opvragen van referenties niet staat beschreven in de statuten en reglementen. Indien het congres instemt met dit voorstel dan zal dit leiden tot een aanpassing van de statuten en reglementen. Het partijbestuur zal bij instemming deze wijziging ook doorvoeren in de deel 9 (Eerste Kamer) en deel 10 (Europees Parlement).